

786/92

روانمير-----

نام _____

دارالعلوم نعیمیہ کراچی

(24.9292445° N, 67.0790848° E)

(24°55'45''N , 67°04'44''E)

میں

علم توقیت کورس

17 جنوری 2018ء بروز بدھ سے

نوٹس

Mob: 03323531226

Facebook.com/ilmetaugeet

Email: ilmetaugeet@gmail.com

[illegible]

Moonrise, Moonset, and Phase Calendar for Karachi, Jan-Feb 2018

2018	Moonrise/Moonset						Meridian Passing			
Jan	Moonrise		Moonset		Moonrise		Time		Distance (km)	Illumination
17	7:18	(111°)	18:25	(249°)	-		12:51	(45.7°)	404,790	0.10%
18	8:01	(109°)	19:17	(252°)	-		13:38	(47.6°)	403,016	1.50%
19	8:43	(107°)	20:09	(255°)	-		14:25	(50.4°)	400,666	4.80%
20	9:22	(103°)	21:02	(259°)	-		15:10	(53.8°)	397,740	10.00%
21	10:00	(99°)	21:55	(264°)	-		15:55	(57.8°)	394,223	16.90%
22	10:37	(94°)	22:49	(268°)	-		16:41	(62.2°)	390,111	25.40%
23	11:14	(89°)	23:44	(273°)	-		17:27	(66.8°)	385,447	35.30%
24	11:52	(84°)	-		-		18:14	(71.4°)	380,346	46.00%
25	-		0:41	(278°)	12:33	(79°)	19:04	(75.8°)	375,025	57.30%
26	-		1:40	(283°)	13:17	(75°)	19:57	(79.7°)	369,815	68.60%
27	-		2:42	(287°)	14:06	(71°)	20:54	(82.8°)	365,148	79.20%
28	-		3:45	(290°)	15:01	(69°)	21:54	(84.6°)	361,517	88.30%
29	-		4:49	(292°)	16:01	(68°)	22:57	(85.0°)	359,393	95.10%
30	-		5:52	(292°)	17:06	(69°)	23:59	(83.8°)	359,124	99.10%
31	-		6:51	(290°)	18:12	(71°)	Moon does not pass the meridian on			
feb	-		7:44	(287°)	19:18	(75°)	1:00	(81.2°)	360,837	99.90%
2	-		8:33	(282°)	20:22	(80°)	1:58	(77.4°)	364,404	97.50%
3	-		9:18	(277°)	21:23	(85°)	2:52	(72.9°)	369,464	92.40%
4	-		9:59	(272°)	22:21	(90°)	3:43	(68.0°)	375,503	85.00%
5	-		10:38	(267°)	23:17	(96°)	4:32	(63.2°)	381,947	76.20%
6	-		11:16	(262°)	-		5:19	(58.6°)	388,247	66.40%
7	0:11	(100°)	11:54	(258°)	-		6:04	(54.5°)	393,941	56.20%
8	1:04	(104°)	12:33	(254°)	-		6:50	(50.9°)	398,681	46.10%
9	1:57	(108°)	13:14	(251°)	-		7:36	(48.0°)	402,250	36.30%
10	2:48	(110°)	13:57	(249°)	-		8:23	(46.0°)	404,554	27.20%
11	3:38	(112°)	14:42	(248°)	-		9:10	(44.8°)	405,608	19.00%
12	4:27	(112°)	15:30	(248°)	-		9:58	(44.5°)	405,514	12.00%
13	5:14	(112°)	16:20	(249°)	-		10:46	(45.2°)	404,435	6.40%
14	5:59	(110°)	17:11	(251°)	-		11:34	(46.8°)	402,565	2.40%
15	6:41	(108°)	18:04	(254°)	-		12:21	(49.3°)	400,102	0.30%
16	7:22	(104°)	18:57	(258°)	-		13:08	(52.6°)	397,220	0.20%
17	8:00	(100°)	19:51	(262°)	-		13:54	(56.5°)	394,052	2.30%
18	8:38	(95°)	20:45	(267°)	-		14:39	(60.8°)	390,686	6.40%
19	9:15	(91°)	21:40	(272°)	-		15:25	(65.4°)	387,166	12.60%
20	9:53	(86°)	22:36	(277°)	-		16:12	(70.1°)	383,519	20.70%
21	10:32	(81°)	23:33	(282°)	-		17:01	(74.5°)	379,773	30.30%
22	11:15	(76°)	-		-		17:52	(78.6°)	376,000	41.20%
23	-		0:33	(286°)	12:01	(72°)	18:46	(81.8°)	372,332	52.80%
24	-		1:34	(289°)	12:51	(70°)	19:42	(84.1°)	368,987	64.40%
25	-		2:36	(291°)	13:47	(68°)	20:42	(85.1°)	366,257	75.50%
26	-		3:37	(292°)	14:48	(68°)	21:42	(84.6°)	364,473	85.20%
27	-		4:35	(291°)	15:51	(70°)	22:42	(82.7°)	363,944	92.80%
28	-		5:30	(289°)	16:56	(73°)	23:40	(79.5°)	364,880	97.80%

چاند اور زمین کادرمیانی فاصلہ (قریب ترین)		
Closest Approach (Perigee) 2018		
Date	Local Time	Distance in km
02-Jan	2:48	356,565 km
30-Jan	14:56	358,993 km
27-Feb	19:39	363,932 km
26-Mar	22:16	369,106 km
20-Apr	19:41	368,714 km
18-May	2:04	363,776 km
15-Jun	4:52	359,503 km
13-Jul	13:24	357,431 km
10-Aug	23:06	358,078 km
08-Sep	6:19	361,351 km
06-Oct	3:26	366,392 km
01-Nov	1:23	370,204 km
26-Nov	17:12	366,620 km
سورج اور زمین کادرمیانی فاصلہ (قریب ترین)		
Year	Perihelion	Distance
2016	03-01-16 3:48	147,100,176 km
2017	04-01-17 19:17	147,100,998 km
2018	03-01-18 10:34	147,097,233 km
2019	03-01-19 10:19	147,099,760 km
2020	05-01-20 12:47	147,091,144 km

2018

Lunation	New Moon	
1176	17-Jan	7:17
1177	16-Feb	2:05
1178	17-Mar	18:11
1179	16-Apr	6:57
1180	15-May	16:47
1181	14-Jun	0:43
1182	13-Jul	7:47
1183	11-Aug	14:57
1184	09-Sep	23:01
1185	09-Oct	8:46
1186	07-Nov	21:01
1187	07-Dec	12:20

چاند اور زمین کادرمیانی فاصلہ (دور ترین)		
Furthest Apart (Apogee) 2018		
Date	Local Time	Distance in km
15-Jan	7:09	406,464 km
11-Feb	19:16	405,700 km
11-Mar	14:13	404,678 km
08-Apr	10:31	404,144 km
06-May	5:35	404,457 km
02-Jun	21:34	405,317 km
30-Jun	7:43	406,061 km
27-Jul	10:43	406,223 km
23-Aug	16:22	405,746 km
20-Sep	5:53	404,876 km
18-Oct	0:15	404,227 km
14-Nov	20:55	404,339 km
12-Dec	17:25	405,177 km
سورج اور زمین کادرمیانی فاصلہ (دور ترین)		
Year	Aphelion	Distance
2016	04-07-16 21:24	152,103,775 km
2017	04-07-17 1:11	152,092,504 km
2018	06-07-18 21:46	152,095,566 km
2019	05-07-19 3:10	152,104,285 km
2020	04-07-20 16:34	152,095,295 km

Full Moon		Duration
31-Jan	18:26	29d 18h 48m
02-Mar	5:51	29d 16h 06m
31-Mar	17:36	29d 12h 46m
30-Apr	5:58	29d 9h 51m
29-May	19:19	29d 7h 55m
28-Jun	9:53	29d 7h 05m
28-Jul	1:20	29d 7h 10m
26-Aug	16:56	29d 8h 04m
25-Sep	7:52	29d 9h 45m
24-Oct	21:45	29d 12h 15m
23-Nov	10:39	29d 15h 18m
22-Dec	22:48	29d 18h 08m

CO-ORDINATE OF THE NEW MOON OF YEAR (2018 AD) 1439-40 AH

Issued by
Climate Data Processing Centre / PMD

KARACHI

Name Of Lunar Months	Expected Date of Sighting	Expected 1 st of the Islamic Month	Conjunction Date	Conjunction Time in PST	Age Of New Moon at Sunset	Time Of Sunset in PST	Time Of Moonset in PST	Duration between Moonset & Sunset	Altitude at Sunset	Most Probable
JAMADI-UL-AWWAL 1439 AH	dd-mm-yyyy	dd-mm-yyyy	dd-mm-yyyy	hr-mt	hr-mt	hr-mt	hr-mt	mts	dg-mt	
JAMADI-UL-AWWAL 1439 AH	17-01-2018	19-01-2018	17-01-2018	07-18	14-13	18-06	18-27	21	03-19	30 th Rabi-us-Sani 1439 AH
JAMADI-US-SANI 1439 AH	16-02-2018	18-02-2018	16-02-2018	02-06	16-44	18-27	18-58	31	05-43	30 th Jamadi-ul-Awwal 1439 AH
RAJAB 1439 AH	18-03-2018	19-03-2018	17-03-2018	18-14	23-09	18-43	19-35	52	10-12	29 th Jamadi-us Sani 1439 AH
SHABAN 1439 AH	16-04-2018	18-04-2018	16-04-2018	06-59	12-19	18-55	19-19	24	04-11	30 th Rajab 1439 AH
RAMAZAN 1439 AH	16-05-2018	17-05-2018	15-05-2018	16-49	26-45	19-10	20-11	61	11-33	29 th Shaban 1439 AH
SHAWWAL 1439 AH	14-06-2018	16-06-2018	14-06-2018	00-45	19-03	19-23	20-02	39	06-46	30 th Ramzan 1439 AH
ZIQUAD 1439 AH	14-07-2018	15-07-2018	13-07-2018	07-49	26-01	19-25	20-42	77	15-11	29 th Shawwal 1439 AH
ZILHIJ 1439 AH	12-08-2018	13-08-2018	11-08-2018	14-59	28-35	19-10	20-08	58	11-35	29 th Ziqquad 1439 AH
MUHARRAM 1440 AH	10-09-2018	12-09-2018	09-09-2018	23-02	20-03	18-42	19-26	44	08-39	30 th Zilhij 1439 AH
SAFAR 1440 AH	10-10-2018	11-10-2018	09-10-2018	08-47	33-47	18-11	19-20	69	13-48	29 th Muharram 1440 AH
RABI-UL-AWWAL 1440 AH	08-11-2018	10-11-2018	07-11-2018	21-02	21-10	17-48	18-36	48	08-58	30 th Safar 1440 AH
RABI-US-SANI 1440 AH	08-12-2018	09-12-2018	07-12-2018	12-21	29-47	17-44	18-45	61	11-05	29 th Rabi-ul-Awwal 1440 AH

زمین و آسمان ساکن ہیں اور سورج متحرک کے متعلق آیات قرآنی

1. إِنَّ اللَّهَ يُمْسِكُ السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضَ أَنْ تَزُولَا ۚ وَلَئِنْ زَالَتَا إِنْ أُمْسِكَهُمَا مِنْ أَحَدٍ مِنْ بَعْدِهِ ۚ إِنَّهُ كَانَ حَلِيمًا غَفُورًا (فاطر: ۴۱)	بیشک اللہ روکے ہوئے ہے آسمانوں اور زمین کو کہ جنبش نہ کریں اور اگر وہ ہٹ جائیں تو انہیں کون روکے۔ اللہ کے سوا بے شک وہ حلم والا بخشنے والا ہے۔
2. أَقِمِ الصَّلَاةَ لِدُلُوكِ الشَّمْسِ إِلَى غَسَقِ اللَّيْلِ وَقُرْآنَ الْفَجْرِ ۖ إِنَّ قُرْآنَ الْفَجْرِ كَانَ مَشْهُودًا (بنی اسرائیل: ۷۸)	نماز قائم رکھو سورج ڈھلنے سے رات کی اندھیری تک۔ اور صبح کا قرآن۔ بے شک صبح کے قرآن میں فرشتے حاضر ہوتے ہیں۔
3. فَلَمَّا رَأَى الشَّمْسُ بَازِغَةً قَالَهُ هَذَا رَبِّي هَذَا أَكْبَرُ ۖ فَلَمَّا أَفَلَتْ قَالَ يَا قَوْمِ إِنِّي بَرِيءٌ مِمَّا تُشْرِكُونَ (الانعام: ۷۹)	پھر جب سورج جگمگاتا دیکھا بولے اسے میرا رب کہتے ہو یہ تو ان سب سے بڑا ہے پھر جب وہ ڈوب گیا کہا اے قوم میں بیزار ہوں ان چیزوں سے جنہیں تم شریک ٹھہراتے ہو۔
4. فَاصْبِرْ عَلَىٰ مَا يَقُولُونَ وَسَبِّحْ بِحَمْدِ رَبِّكَ قَبْلَ طُلُوعِ الشَّمْسِ وَقَبْلَ غُرُوبِهَا ۖ وَمِنْ آنَاءِ اللَّيْلِ فَسَبِّحْ وَأَطْرَافَ النَّهَارِ لَعَلَّكَ تَرْضَىٰ (طہ: ۱۳۰)	توان کی باتوں پر صبر کرو اور اپنے رب کو سراہتے ہوئے اس کی پاکی بولو۔ سورج چمکنے سے پہلے اور اس کے ڈوبنے سے پہلے اور رات کی گھڑیوں میں اس کی پاکی بولو اور دن کے کناروں پر اس امید پر کہ تم راضی ہو۔
5. وَتَرَى الشَّمْسُ إِذَا طَلَعَتْ تَزَاوَرُ عَنْ كَهْفِهِمْ ذَاتَ الْيَمِينِ وَإِذَا غَرَبَتْ تَقْرِضُهُمْ ذَاتَ الشَّمَالِ وَهُمْ فِي فَجْوةٍ مِنْهُ ۚ ذَٰلِكَ مِنْ آيَاتِ اللَّهِ ۚ مَنْ يَهْدِ اللَّهُ فَهُوَ الْمُهْتَدِ ۚ وَمَنْ يُضِلِّ فَلَنْ تَجِدَ لَهُ وَلِيًّا مُزِيدًا (الكهف: ۱۷)	اور اے محبوب تم سورج کو دیکھو گے کہ جب نکلتا ہے توان کے غار سے دہنی طرف بچ جاتا ہے اور جب ڈوبتا ہے توان سے بائیں طرف کتر جاتا ہے۔ حالانکہ وہ اس غار کے کھلے میدان میں ہیں۔ یہ اللہ کی نشانیوں میں سے ہے جسے اللہ راہ دے تو وہی راہ پر ہے اور جسے گمراہ کرے تو ہر گز اس کا کوئی حمایتی راہ دکھانے والا نہ پاؤ گے۔
6. حَتَّىٰ إِذَا بَلَغَ مَطْلِعَ الشَّمْسِ وَجَدَهَا تَطْلُعُ عَلَىٰ قَوْمٍ لَمْ يَجْعَلْ لَهُمْ مِنْ دُونِهَا سِتْرًا (الكهف: ۹۰)	یہاں تک کہ جب سورج نکلنے کی جگہ پہنچا اسے ایسی قوم پر نکلتا پایا جن کے لئے ہم نے سورج سے کوئی آڑ نہیں رکھی۔
7. الشَّمْسُ وَالْقَمَرُ بِحُسْبَانٍ (الرحمن: ۵)	سورج اور چاند حساب سے ہیں۔
8. وَالشَّمْسُ تَجْرِي لِمُسْتَقَرٍّ لَهَا ۚ ذَٰلِكَ تَقْدِيرُ الْعَزِيزِ الْعَلِيمِ (یس: ۳۸)	اور سورج چلتا ہے اپنے ایک ٹھہراؤ کے لئے۔ یہ حکم ہے زبردست علم والے کا۔
9. وَالْقَمَرَ قَدَرْنَاهُ مَنَازِلَ حَتَّىٰ عَادَ كَالْعُرْجُونِ الْقَدِيمِ (یس: ۳۹)	اور چاند کے لئے ہم نے منزلیں مقرر کیں یہاں تک کہ پھر ہو گیا جیسے کھجور کی پرانی ڈال۔
10. لَا الشَّمْسُ يَنْبَغِي لَهَا أَنْ تُدْرِكَ الْقَمَرَ وَلَا اللَّيْلُ سَابِقُ النَّهَارِ ۚ وَكُلٌّ فِي فَلَكٍ يَسْبَحُونَ (یس: ۴۰)	سورج کو نہیں پہونچتا کہ چاند کو پکڑے۔ اور نہ رات دن پر سبقت لے جائے۔ اور ہر ایک ایک گھیرے میں پیر رہا ہے۔

<p>اور تمہارے لئے سورج اور چاند مسخر کئے جو برابر چل رہے ہیں۔ اور تمہارے لئے رات اور دن مسخر کئے۔</p>	<p>11. وَسَخَّرَ لَكُمُ الشَّمْسَ وَالْقَمَرَ دَائِبَيْنِ ۖ وَسَخَّرَ لَكُمُ اللَّيْلَ وَالنَّهَارَ (ابراہیم: ۳۳)</p>
<p>اللہ ہے جس نے آسمانوں کو بلند کیا بے ستونوں کے کہ تم دیکھو۔ پھر عرش پر استوافر مایا جیسا اس کی شان کے لائق ہے اور سورج اور چاند کو مسخر کیا۔ ہر ایک ایک ٹھہرے ہوئے وعدہ تک چلتا ہے۔ اللہ کام کی تدبیر فرماتا اور مفصل نشانیاں بتاتا ہے کہیں تم اپنے رب کا ملنا یقین کرو۔</p>	<p>12. اللَّهُ الَّذِي رَفَعَ السَّمَاوَاتِ بِغَيْرِ عَمَدٍ تَرَوْنَهَا ۖ ثُمَّ اسْتَوَىٰ عَلَى الْعَرْشِ ۖ وَسَخَّرَ الشَّمْسَ وَالْقَمَرَ ۖ كُلٌّ يَجْرِي لِأَجَلٍ مُّسَمًّى ۖ يُدَبِّرُ الْأَمْرَ يُفَصِّلُ الْآيَاتِ لَعَلَّكُمْ بِلِقَاءِ رَبِّكُمْ تُوقِنُونَ (الرعد: ۲)</p>
<p>اے سننے والے کیا تو نے نہ دیکھا کہ اللہ رات لاتا ہے دن کے حصے میں اور دن کرتا ہے رات کے حصے میں اور اس نے سورج اور چاند کام میں لگائے ہر ایک ایک مقرر میعاد تک چلتا ہے اور یہ کہ اللہ تمہارے کاموں سے خبردار ہے۔</p>	<p>13. أَلَمْ تَرَ أَنَّ اللَّهَ يُولِجُ اللَّيْلَ فِي النَّهَارِ وَيُولِجُ النَّهَارَ فِي اللَّيْلِ وَسَخَّرَ الشَّمْسَ وَالْقَمَرَ كُلٌّ يَجْرِي إِلَىٰ أَجَلٍ مُّسَمًّى وَأَنَّ اللَّهَ بِمَا تَعْمَلُونَ خَبِيرٌ (لقمان: ۲۹)</p>
<p>اس نے آسمان اور زمین حق بنائے رات کو دن پر لپیٹتا ہے اور دن کو رات پر لپیٹتا ہے اور اس نے چاند اور سورج کو کام پر لگایا ایک ایک ٹھہرائی میعاد کے لئے چلتا ہے۔ سنتا ہے وہی صاحب عزت بخشنے والا ہے۔</p>	<p>14. خَلَقَ السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضَ بِالْحَقِّ ۖ يُكَوِّرُ اللَّيْلَ عَلَى النَّهَارِ وَيُكَوِّرُ النَّهَارَ عَلَى اللَّيْلِ ۖ وَسَخَّرَ الشَّمْسَ وَالْقَمَرَ ۖ كُلٌّ يَجْرِي لِأَجَلٍ مُّسَمًّى ۚ أَلَا هُوَ الْعَزِيزُ الْغَفَّارُ (الزمر: ۵)</p>
<p>وہ جس نے تمہارے لئے زمین کو بچھونا کیا اور تمہارے لئے اس میں چلتی راہیں رکھیں اور آسمان سے پانی اتارا۔ تو ہم نے اس سے طرح طرح کے سبزے کے جوڑے نکالے۔</p>	<p>15. الَّذِي جَعَلَ لَكُمُ الْأَرْضَ مَهْدًا وَوَسَّلَكَ لَكُمُ فِيهَا سُبُلًا وَأَنْزَلَ مِنَ السَّمَاءِ مَاءً فَأَخْرَجْنَا بِهِ أَزْوَاجًا مِّن نَّبَاتٍ شَتَّىٰ (طہ: ۵۳)</p>
<p>جس نے تمہارے لئے زمین کو بچھونا کیا اور تمہارے لئے اس میں راستے کئے کہ تم راہ پاؤ۔</p>	<p>16. الَّذِي جَعَلَ لَكُمُ الْأَرْضَ مَهْدًا وَجَعَلَ لَكُمُ فِيهَا سُبُلًا لَّعَلَّكُمْ تَهْتَدُونَ (الزخرف: ۱۰)</p>
<p>کیا ہم نے زمین کو بچھونا نہ کیا۔ اور پہاڑوں کو میخیں۔</p>	<p>17. أَلَمْ نَجْعَلِ الْأَرْضَ مِهَادًا (۶) وَالْجِبَالَ أَوْتَادًا (النبا: ۷)</p>
<p>اور زمین کو ہم نے فرش کیا تو ہم کیا ہی اچھے بچھانے والے۔</p>	<p>18. وَالْأَرْضَ فَرَشْنَاهَا فَنِعْمَ الْمَاهِدُونَ (الذاریات: ۴۸)</p>
<p>جس نے تمہارے لئے زمین کو بچھونا اور آسمان کو عمارت بنایا اور آسمان سے پانی اتارا تو اس سے کچھ پھل نکالے تمہارے کھانے کو تو اللہ کے لئے جان بوچھ کر برابر والے نہ ٹھہراؤ۔</p>	<p>19. الَّذِي جَعَلَ لَكُمُ الْأَرْضَ فِرَاشًا وَالسَّمَاءَ بِنَاءً وَأَنْزَلَ مِنَ السَّمَاءِ مَاءً فَأَخْرَجَ بِهِ مِنَ الثَّمَرَاتِ رِزْقًا لَّكُمْ ۖ فَلَا تَجْعَلُوا لِلَّهِ أَنْدَادًا وَأَنْتُمْ تَعْلَمُونَ (البقرة: ۲۲)</p>
<p>اور وہی ہے جس نے بنائے رات اور دن اور سورج اور چاند ہر ایک ایک گھیرے میں پیر رہا ہے۔</p>	<p>20. وَهُوَ الَّذِي خَلَقَ اللَّيْلَ وَالنَّهَارَ وَالشَّمْسَ وَالْقَمَرَ ۖ كُلٌّ فِي فَلَكٍ يَسْبَحُونَ (الانبیاء: ۳۳)</p>

پاکستان کے چند مقامات اور ان کے عرض بلد اور طول بلد
Palces in Pakistan and their coordinates

	Place Name (مقام)	Latitude (عرض بلد)	Longitude (طول بلد)	GMT
1	Mingora, Pakistan	34.773647	72.359901	+ 05:00
2	Muzaffarabad, Pakistan	34.359688	73.471054	+ 05:00
3	Mardan, Pakistan	34.206123	72.0298	+ 05:00
4	Abbottābad, KPK, Pakistan	34.168751	73.221497	+ 05:00
5	Peshawar, Pakistan	34.025917	71.560135	+ 05:00
6	Wah, Pakistan	33.783184	72.723076	+ 05:00
7	Attock, Pakistan	33.768051	72.360703	+ 05:00
8	Islamabad, Pakistan	33.738045	73.084488	+ 05:00
9	Rawalpindi, Pakistan	33.626057	73.071442	+ 05:00
10	Qurtaba City, Pakistan	33.351357	72.774734	+ 05:00
11	Bannu, Pakistan	32.986111	70.604164	+ 05:00
12	Kalabagh, Pakistan	32.966	71.553001	+ 05:00
13	Jhelum, Punjab, Pakistan	32.940548	73.727631	+ 05:00
14	Mandi Bahauddin, Punjab, Pakistan	32.588169	73.497345	+ 05:00
15	Gujrat, Punjab, Pakistan	32.571144	74.075005	+ 05:00
16	Siālkot, Pakistan	32.497223	74.53611	+ 05:00
17	Daska, Pakistan	32.338779	74.353065	+ 05:00
18	Bhalwal, Punjab, Pakistan	32.265396	72.905388	+ 05:00
19	Gujranwala, Pakistan	32.154377	74.184227	+ 05:00
20	Qila Didar Singh, Pakistan	32.136673	74.012383	+ 05:00
21	Narowal, Punjab, Pakistan	32.099476	74.874733	+ 05:00
22	Sargodha, Punjab, Pakistan	32.082466	72.669128	+ 05:00
23	Hafizabad, Pakistan	32.071697	73.68573	+ 05:00
24	Kamoki, Pubjab, Pakistan	31.975508	74.223801	+ 05:00
25	Dera Ismail Khan, Pakistan	31.831482	70.911598	+ 05:00
26	Sheikhupura, Pakistan	31.716661	73.985023	+ 05:00
27	Bhakkar, Pakistan	31.633333	71.066666	+ 05:00
28	Shahdara, Pakistan	31.621113	74.282364	+ 05:00
29	Lahore, Pakistan	31.582045	74.329376	+ 05:00
30	Nankana Sahib, Pakistan	31.452097	73.708305	+ 05:00
31	Faisalabad, Pakistan	31.418715	73.079109	+ 05:00
32	Pattoki, Punjab, Pakistan	31.025009	73.847878	+ 05:00
33	Layyah, Pakistan	30.96475	70.939934	+ 05:00
34	Chunian, Pakistan	30.963774	73.977982	+ 05:00
35	Okara, Punjab, Pakistan	30.8085	73.459396	+ 05:00
36	Taunsa, Pakistan	30.705557	70.657776	+ 05:00
37	Chichawatni, Punjab, Pakistan	30.535133	72.699539	+ 05:00
38	Kot Addu, Pakistan	30.466667	70.966667	+ 05:00
39	Ārifwāla, Punjab, Pakistan	30.297859	73.058235	+ 05:00
40	Quetta, Balochistan, Pakistan	30.18327	66.996452	+ 05:00
41	Muzaffargarh, Punjab, Pakistan	30.074377	71.184654	+ 05:00
42	Vehāri, Punjab, Pakistan	30.045246	72.348869	+ 05:00
43	Bahawalpur, Pakistan	29.395721	71.683334	+ 05:00
44	Sādiqābād, Pakistan	28.31035	70.127403	+ 05:00
45	Sukkur, Pakistan	27.713926	68.836899	+ 05:00
46	Khairpur, Sindh, Pakistan	27.529951	68.758141	+ 05:00
47	Sanghar, Pakistan	26.044418	68.95388	+ 05:00
48	Mīrpur Khās, Pakistan	25.529104	69.013573	+ 05:00
49	Jamshoro, Pakistan	25.416868	68.274307	+ 05:00
50	Gwadar, Pakistan	25.126389	62.322498	+ 05:00
51	Hub, Balochistan, Pakistan	25.067562	66.917038	+ 05:00
52	Karachi, Pakistan	24.926294	67.022095	+ 05:00
53	Thatta, Pakistan	24.751509	67.926231	+ 05:00
54	Makli, Pakistan	24.743303	67.890938	+ 05:00
55	Badin, Pakistan	24.65572	68.837242	+ 05:00

دنیا کے چند مقامات اور ان کے عرض بلد اور طول بلد
Palces in World and their coordinates

	Place Name (مقام)	Latitude (عرض بلد)	Longitude (طول بلد)	+/- GMT
1	Madina, Arab Shareef	24.5247° N	39.5692° E	+ 03:00
2	Makkah, Arab Shareef	21.3891° N	39.8579° E	+ 03:00
3	Baghdad, Iraq	33.3128° N	44.3615° E	+ 03:00
4	Bareilly, India	28.3670° N	79.4304° E	+ 05:30
5	Ajmer, India	26.4499° N	74.6399° E	+ 05:30
6	Lahore, Pakistan	31.5546° N	74.3572° E	+ 05:00
7	Karachi, Pakistan	24.8615° N	67.0099° E	+ 05:00
8	Cairo, Egypt	30.0444° N	31.2357° E	+ 02:00
9	Najaf, Iraq	32.0274° N	44.3331° E	+ 03:00
10	Jeddah, Arab Shareef	21.2854° N	39.2376° E	+ 03:00
11	Istanbul, Turkey	41.0082° N	28.9784° E	+ 03:00
12	Beirut Lebanon	33.8938° N	35.5018° E	+ 03:00
13	Pontianak, Indonesia	0.0263° S	109.3425° E	+ 07:00
14	Quito, Ecuador	0.1807° S	78.4678° W	- 05:00
15	Suva, Fiji	18.1248° S	178.4501° E	+12:00
16	Rio de Janeiro, Brazil	22.9068° S	43.1729° W	- 03:00
17	Dubai, UAE	25.2048° N	55.2708° E	+ 04:00
18	Cape Town, South Africa	33.9249° S	18.4241° E	+ 02:00
19	Tokyo, Japan	35.6895° N	139.6917° E	+ 09:00
20	Melbourne, Australia	37.8136° S	144.9631° E	+ 10:00
21	Washington, USA	38.9072° N	77.0369° W	- 05:00
22	Beijing, China	39.9042° N	116.4074° E	+ 08:00
23	New York, USA	40.7128° N	74.0059° W	- 05:00
24	Zürich, Switzerland	47.3769° N	8.5417° E	+ 02:00
25	Paris, France	48.8566° N	2.3522° E	+ 02:00
26	Greenwich, England	51.4826° N	0.0077° W	00:00
27	London, England	51.5074° N	0.1278° W	00:00
28	Punta Arenas, Chile	53.1638° S	70.9171° W	- 03:00
29	Ushuaia, Argentina	54.8019° S	68.3030° W	-03:00
30	Glasgow, Scotland	55.8642° N	4.2518° W	+ 01:00
31	Oslo, Norway	59.9139° N	10.7522° E	+ 02:00
32	Jakarta, Indonesia	6.1745° S	106.8227° E	+ 07:00
33	Colombo, Srilanka	6.9271° N	79.8612° E	+ 05:30
34	Nuuk, Greenland	64.1814° N	51.6941° W	- 02:00
35	Nome, USA	64.5011° N	165.4064° W	- 08:00
36	Longyearbyen, Svalbard, Norway	78.2232° N	15.6267° E	+ 02:00

Pontianak, Indonesia is the only city on equator
Quito, Ecuador is one mile away from equator
Suva, Fiji far eastern city
Nome, USA far western city
Longyearbyen, Svalbard, Norway
Ushuaia, Argentina

خطِ استواء پر
خطِ استواء سے ایک میل کے فاصلہ پر
انتہائی مشرقی جانب
انتہائی مغربی جانب
انتہائی شمالی جانب
انتہائی جنوبی جانب

Table of Solar Declination Values

	Jan	Feb	Mar	Apr	May	Jun	Jul	Aug	Sep	Oct	Nov	Dec
1	-23.08°	-17.38°	-7.97°	4.15°	14.77°	21.91°	23.18°	18.28°	8.66°	-2.79°	-14.11°	-21.65°
2	-23.00°	-17.10°	-7.59°	4.53°	15.07°	22.05°	23.11°	18.03°	8.30°	-3.18°	-14.43°	-21.81°
3	-22.91°	-16.81°	-7.21°	4.92°	15.37°	22.18°	23.04°	17.78°	7.94°	-3.57°	-14.75°	-21.96°
4	-22.82°	-16.52°	-6.83°	5.30°	15.67°	22.31°	22.96°	17.52°	7.57°	-3.95°	-15.07°	-22.10°
5	-22.72°	-16.22°	-6.44°	5.69°	15.96°	22.43°	22.88°	17.26°	7.20°	-4.34°	-15.38°	-22.24°
6	-22.61°	-15.92°	-6.06°	6.07°	16.25°	22.54°	22.79°	16.99°	6.83°	-4.73°	-15.68°	-22.37°
7	-22.49°	-15.62°	-5.67°	6.45°	16.53°	22.65°	22.69°	16.72°	6.46°	-5.11°	-15.99°	-22.49°
8	-22.37°	-15.31°	-5.28°	6.82°	16.81°	22.75°	22.59°	16.44°	6.09°	-5.50°	-16.28°	-22.61°
9	-22.24°	-14.99°	-4.89°	7.20°	17.08°	22.84°	22.48°	16.16°	5.71°	-5.88°	-16.58°	-22.72°
10	-22.10°	-14.67°	-4.50°	7.57°	17.35°	22.93°	22.36°	15.87°	5.33°	-6.26°	-16.86°	-22.82°
11	-21.95°	-14.35°	-4.11°	7.94°	17.62°	23.01°	22.24°	15.58°	4.95°	-6.64°	-17.15°	-22.91°
12	-21.80°	-14.02°	-3.72°	8.31°	17.88°	23.08°	22.11°	15.29°	4.57°	-7.02°	-17.43°	-23.00°
13	-21.64°	-13.69°	-3.33°	8.68°	18.13°	23.15°	21.98°	14.99°	4.19°	-7.39°	-17.70°	-23.08°
14	-21.47°	-13.36°	-2.93°	9.04°	18.38°	23.21°	21.84°	14.69°	3.81°	-7.77°	-17.97°	-23.15°
15	-21.30°	-13.02°	-2.54°	9.40°	18.62°	23.26°	21.69°	14.38°	3.43°	-8.14°	-18.23°	-23.21°
16	-21.12°	-12.68°	-2.14°	9.76°	18.86°	23.31°	21.53°	14.07°	3.04°	-8.51°	-18.49°	-23.27°
17	-20.93°	-12.33°	-1.75°	10.12°	19.10°	23.35°	21.37°	13.76°	2.66°	-8.88°	-18.74°	-23.32°
18	-20.74°	-11.99°	-1.35°	10.47°	19.32°	23.38°	21.21°	13.44°	2.27°	-9.25°	-18.99°	-23.36°
19	-20.54°	-11.63°	-0.96°	10.82°	19.55°	23.40°	21.04°	13.12°	1.88°	-9.62°	-19.23°	-23.39°
20	-20.33°	-11.28°	-0.56°	11.17°	19.76°	23.42°	20.86°	12.79°	1.50°	-9.98°	-19.47°	-23.41°
21	-20.12°	-10.92°	-0.17°	11.51°	19.97°	23.43°	20.67°	12.47°	1.11°	-10.34°	-19.70°	-23.43°
22	-19.90°	-10.56°	0.23°	11.85°	20.18°	23.44°	20.48°	12.13°	0.72°	-10.70°	-19.92°	-23.44°
23	-19.67°	-10.20°	0.62°	12.19°	20.38°	23.44°	20.29°	11.80°	0.33°	-11.05°	-20.14°	-23.44°
24	-19.44°	-9.83°	1.02°	12.53°	20.57°	23.43°	20.09°	11.46°	-0.06°	-11.41°	-20.35°	-23.43°
25	-19.20°	-9.47°	1.41°	12.86°	20.76°	23.41°	19.88°	11.12°	-0.45°	-11.75°	-20.55°	-23.42°
26	-18.96°	-9.09°	1.80°	13.19°	20.95°	23.39°	19.67°	10.78°	-0.84°	-12.10°	-20.75°	-23.40°
27	-18.71°	-8.72°	2.20°	13.51°	21.12°	23.36°	19.45°	10.43°	-1.23°	-12.44°	-20.94°	-23.37°
28	-18.46°	-8.35°	2.59°	13.83°	21.29°	23.32°	19.23°	10.08°	-1.62°	-12.78°	-21.13°	-23.33°
29	-18.19°		2.98°	14.15°	21.46°	23.28°	19.00°	9.73°	-2.01°	-13.12°	-21.31°	-23.28°
30	-17.93°		3.37°	14.46°	21.61°	23.23°	18.76°	9.38°	-2.40°	-13.46°	-21.48°	-23.23°
31	-17.66°		3.76°		21.77°		18.53°	9.02°		-13.79°		-23.17°

Solar Noon Calendar for Greenwich												
	Jan	Feb	Mar	Apr	May	Jun	Jul	Aug	Sep	Oct	Nov	Dec
1	12:03:33	12:13:33	12:12:14	12:03:45	11:57:07	11:57:58	12:04:02	12:06:24	12:00:04	11:49:36	11:43:32	11:49:07
2	12:04:01	12:13:40	12:12:02	12:03:28	11:57:00	11:58:08	12:04:13	12:06:20	11:59:39	11:49:17	11:43:31	11:49:30
3	12:04:29	12:13:47	12:11:49	12:03:10	11:56:54	11:58:18	12:04:24	12:06:15	11:59:19	11:48:58	11:43:31	11:49:54
4	12:04:56	12:13:53	12:11:36	12:02:53	11:56:49	11:58:29	12:04:35	12:06:09	11:58:59	11:48:39	11:43:31	11:50:18
5	12:05:23	12:13:58	12:11:23	12:02:36	11:56:44	11:58:39	12:04:46	12:06:03	11:58:39	11:48:21	11:43:33	11:50:43
6	12:05:49	12:14:02	12:11:06	12:02:19	11:56:39	11:58:50	12:04:56	12:05:56	11:58:19	11:48:03	11:43:35	11:51:08
7	12:06:15	12:14:06	12:10:54	12:02:02	11:56:35	11:59:02	12:05:05	12:05:49	11:57:58	11:47:45	11:43:39	11:51:34
8	12:06:40	12:14:08	12:10:39	12:01:46	11:56:32	11:59:13	12:05:14	12:05:41	11:57:38	11:47:28	11:43:43	11:52:00
9	12:07:05	12:14:10	12:10:24	12:01:29	11:56:30	11:59:25	12:05:23	12:05:33	11:57:17	11:47:12	11:43:48	11:52:27
10	12:07:30	12:14:11	12:10:09	12:01:14	11:56:28	11:59:37	12:05:32	12:05:24	11:56:56	11:46:56	11:43:54	11:52:54
11	12:07:54	12:14:12	12:09:53	12:00:58	11:56:26	11:59:49	12:05:40	12:05:14	11:56:35	11:46:40	11:44:00	11:53:22
12	12:08:17	12:14:11	12:09:37	12:00:43	11:56:25	12:00:01	12:05:47	12:05:04	11:56:14	11:46:25	11:44:08	11:53:49
13	12:08:39	12:14:10	12:09:21	12:00:28	11:56:25	12:00:14	12:05:54	12:04:53	11:55:52	11:46:10	11:44:16	11:54:18
14	12:09:01	12:14:08	12:09:04	12:00:13	11:56:25	12:00:27	12:06:01	12:04:42	11:55:31	11:45:56	11:44:26	11:54:46
15	12:09:23	12:14:05	12:08:47	11:59:59	11:56:26	12:00:40	12:06:07	12:04:30	11:55:10	11:45:42	11:44:36	11:55:15
16	12:09:44	12:14:02	12:08:30	11:59:45	11:56:27	12:00:53	12:06:12	12:04:17	11:54:48	11:45:29	11:44:47	11:55:44
17	12:10:04	12:13:57	12:08:13	11:59:31	11:56:29	12:01:06	12:06:18	12:04:04	11:54:27	11:45:17	11:44:59	11:56:13
18	12:10:23	12:13:53	12:07:56	11:59:18	11:56:31	12:01:19	12:06:22	12:03:51	11:54:05	11:45:05	11:45:11	11:56:43
19	12:10:41	12:13:47	12:07:38	11:59:05	11:56:34	12:01:32	12:06:26	12:03:37	11:53:44	11:44:54	11:45:25	11:57:12
20	12:10:59	12:13:41	12:07:21	11:58:55	11:56:38	12:01:45	12:06:29	12:03:23	11:53:22	11:44:43	11:45:39	11:57:42
21	12:11:16	12:13:34	12:07:03	11:58:40	11:56:42	12:01:58	12:06:32	12:03:08	11:53:01	11:44:33	11:45:54	11:58:11
22	12:11:33	12:13:26	12:06:45	11:58:29	11:56:46	12:02:11	12:06:34	12:02:58	11:52:40	11:44:24	11:46:10	11:58:41
23	12:11:48	12:13:18	12:06:27	11:58:18	11:56:52	12:02:24	12:06:36	12:02:37	11:52:19	11:44:15	11:46:27	11:59:11
24	12:12:03	12:13:09	12:06:09	11:58:07	11:56:57	12:02:37	12:06:37	12:02:21	11:51:58	11:44:07	11:46:44	11:59:40
25	12:12:17	12:13:00	12:05:51	11:57:57	11:57:03	12:02:49	12:06:38	12:02:04	11:51:37	11:44:00	11:47:03	12:00:10
26	12:12:31	12:12:50	12:05:33	11:57:47	11:57:10	12:03:02	12:06:38	12:01:47	11:51:16	11:43:54	11:47:22	12:00:40
27	12:12:43	12:12:40	12:05:15	11:57:38	11:57:17	12:03:14	12:06:37	12:01:30	11:50:56	11:43:48	11:47:41	12:01:09
28	12:12:55	12:12:29	12:04:57	11:57:29	11:57:24	12:03:27	12:06:36	12:01:12	11:50:35	11:43:43	11:48:02	12:01:38
29	12:13:05	12:12:21	12:04:40	11:57:21	11:57:32	12:03:39	12:06:34	12:00:54	11:50:15	11:43:39	11:48:23	12:02:07
30	12:13:15		12:04:21	11:57:14	11:57:41	12:03:51	12:06:31	12:00:36	11:49:55	11:43:36	11:48:45	12:02:36
31	12:13:24		12:04:03		11:57:50		12:06:28	12:00:17		11:43:33		12:03:05

(متقدمہ اولیٰ) قمری ماہ کی اوسط مدت ۲۹ دن بارہ گھنٹے ۴۴ منٹ
پانچ سیکنڈ ہے اور کچھ لوگوں نے اوس کی اوسط مدت ۲۹ دن بارہ گھنٹے ۴۳ منٹ
بتائی ہے قمری مہینوں کی مدت معلوم کرنے کیلئے ذیل میں ایک جدول بھی جاتی ہے

قمری مہینے کی مدت (قول ثانی پر)				نمبر	قمری مہینے کی مدت (قول اول پر)				نمبر
دن	گھنٹہ	منٹ	سیکنڈ		دن	گھنٹہ	منٹ	سیکنڈ	
۲۹	۱۲	۴۴	۰۰	۱	۲۹	۱۲	۴۴	۰۵	۱
۵۹	۱	۲۸	۰۰	۲	۵۹	۱	۲۸	۱۰	۲
۸۸	۱۴	۱۲	۰۰	۳	۸۸	۱۴	۱۲	۱۵	۳
۱۱۸	۲	۵۴	۰۰	۴	۱۱۸	۲	۵۴	۲۰	۴
۱۴۷	۱۵	۴۰	۰۰	۵	۱۴۷	۱۵	۴۰	۲۵	۵
۱۷۷	۴	۲۴	۰۰	۶	۱۷۷	۴	۲۵	۳۰	۶
۲۰۶	۱۷	۸	۰۰	۷	۲۰۶	۱۷	۹	۳۵	۷
۲۳۶	۵	۵۲	۰۰	۸	۲۳۶	۵	۵۳	۴۰	۸
۲۶۵	۱۸	۳۴	۰۰	۹	۲۶۵	۱۸	۳۷	۴۵	۹
۲۹۵	۷	۲۰	۰۰	۱۰	۲۹۵	۷	۲۱	۵۰	۱۰
۳۲۴	۲۰	۴	۰۰	۱۱	۳۲۴	۲۰	۵	۵۵	۱۱
۳۵۴	۸	۴۸	۰۰	۱۲	۳۵۴	۸	۴۹	۰۰	۱۲

(مختصرہ ثانیہ) قمری سال میں کبھی ۳۵۴ دن اور کبھی ۳۵۵ دن ہوتے ہیں۔
 قمری سال کی اوسط مدت ۳۵۴ دن آٹھ گھنٹے انچاس منٹ ہے اور کچھ لوگوں نے اس
 کی اوسط مدت ۳۵۴ دن آٹھ گھنٹے اڑتالیس منٹ بتائی ہے۔ قمری سالوں کی مدت
 معلوم کرنے کیلئے ذیل میں ایک جدول لکھی جاتی ہے۔

ح	قمری سال کی مدت (قول ثانی پر)			ح	قمری سال کی مدت (قول اول پر)		
	منٹ	گھنٹہ	دن		منٹ	گھنٹہ	دن
۱	۲۸	۸	۳۵۴	۱	۲۹	۸	۳۵۴
۲	۳۴	۱۷	۷۰۸	۲	۳۸	۱۷	۷۰۸
۳	۴۴	۲۲	۱۰۴۳	۳	۳۷	۲۲	۱۰۴۳
۴	۱۲	۱۱	۱۴۱۷	۴	۱۴	۱۱	۱۴۱۷
۵	۰۰	۲۰	۱۷۷۱	۵	۵	۲۰	۱۷۷۱
۶	۲۸	۴	۲۱۲۴	۶	۵۲	۴	۲۱۲۴
۷	۳۴	۱۳	۲۴۸۰	۷	۴۳	۱۳	۲۴۸۰
۸	۲۴	۲۲	۲۸۳۲	۸	۳۲	۲۲	۲۸۳۲
۹	۱۲	۷	۳۱۸۹	۹	۴۱	۷	۳۱۸۹
۱۰	۰۰	۱۴	۳۵۴۳	۱۰	۱۱	۱۴	۳۵۴۳
۲۰	۰۰	۸	۷۰۸۷	۲۰	۲۲	۸	۷۰۸۷
۳۰	۰۰	۰۰	۱۰۴۳۱	۳۰	۳۳	۰۰	۱۰۴۳۱
۴۰	۰۰	۱۴	۱۴۱۷۴	۴۰	۴۴	۱۴	۱۴۱۷۴
۵۰	۰۰	۸	۱۷۷۱۸	۵۰	۵۵	۸	۱۷۷۱۸
۶۰	۰۰	۰۰	۲۱۲۴۲	۶۰	۰۴	۱	۲۱۲۴۲

ع	قری سال کی مدت (قول ثانی پر)			ع	قری سال کی مدت (قول اول پر)		
	دن	منٹ	ثانہ		دن	منٹ	ثانہ
۷۰	۲۲۸۰۵	۱۴	۰۰	۷۰	۲۲۸۰۵	۱۷	۱۷
۸۰	۲۸۳۲۹	۸	۰۰	۸۰	۲۸۳۲۹	۹	۲۸
۹۰	۳۱۸۹۳	۰۰	۰۰	۹۰	۳۱۸۹۳	۱	۳۹
۱۰۰	۳۵۲۳۴	۱۴	۰۰	۱۰۰	۳۵۲۳۴	۱۷	۵۱
۲۰۰	۷۰۸۷۳	۸	۰۰	۲۰۰	۷۰۸۷۳	۱۱	۲۲
۳۰۰	۱۰۴۳۱۰	۰۰	۰۰	۳۰۰	۱۰۴۳۱۰	۵	۳۳
۴۰۰	۱۲۱۷۲۴	۱۴	۰۰	۴۰۰	۱۲۱۷۲۴	۲۳	۲۲
۵۰۰	۱۷۷۱۸۳	۸	۰۰	۵۰۰	۱۷۷۱۸۳	۱۷	۱۵
۶۰۰	۲۱۲۴۲۰	۰۰	۰۰	۶۰۰	۲۱۲۴۲۰	۱۱	۴
۷۰۰	۲۲۸۰۵۴	۱۴	۰۰	۷۰۰	۲۲۸۰۵۷	۲	۵۷
۸۰۰	۲۸۳۲۹۳	۸	۰۰	۸۰۰	۲۸۳۲۹۳	۲۲	۲۸
۹۰۰	۳۱۸۹۳۰	۰۰	۰۰	۹۰۰	۳۱۸۹۳۰	۱۴	۲۹
۱۰۰۰	۳۵۲۳۴۴	۱۴	۰۰	۱۰۰۰	۳۵۲۳۴۷	۱۰	۳۰
۱۱۰۰	۳۸۹۲۰۳	۸	۰۰	۱۱۰۰	۳۸۹۲۰۳	۲	۲۱
۱۲۰۰	۴۲۵۲۲۰	۰۰	۰۰	۱۲۰۰	۴۲۵۲۲۰	۲۲	۱۲
۱۳۰۰	۴۶۰۴۷۴	۱۴	۰۰	۱۳۰۰	۴۶۰۴۷۷	۱۴	۳
۱۴۰۰	۴۹۴۱۱۳	۸	۰۰	۱۴۰۰	۴۹۴۱۱۳	۹	۵۲
۱۵۰۰	۵۳۱۵۵۰	۰۰	۰۰	۱۵۰۰	۵۳۱۵۵۱	۳	۲۵
۱۶۰۰	۵۶۶۹۸۴	۱۴	۰۰	۱۶۰۰	۵۶۶۹۸۷	۲۱	۲۴

ع	قمری سال کی مدت (قول ثانی پر)			ع	قمری سال کی مدت (قول اول پر)		
	دن	گھنٹہ	منٹ		دن	گھنٹہ	منٹ
۱۷۰۰	۴۰۲۲۲۳	۸	۰۰	۱۷۰۰	۴۰۲۲۲۲	۱۵	۲۷
۱۸۰۰	۴۳۷۸۴۰	۰۰	۰۰	۱۸۰۰	۴۳۷۸۴۱	۹	۱۸
۱۹۰۰	۴۷۳۲۹۴	۱۴	۰۰	۱۹۰۰	۴۷۳۲۹۸	۳	۹
۲۰۰۰	۷۰۸۷۳۳	۸	۰۰	۲۰۰۰	۷۰۸۷۳۲	۲۱	۰۰
۲۱۰۰	۷۲۲۱۷۰	۰۰	۰۰	۲۱۰۰	۷۲۲۱۷۱	۱۲	۵۱
۲۲۰۰	۷۷۹۴۰۴	۱۴	۰۰	۲۲۰۰	۷۷۹۴۰۸	۸	۲۲
۲۳۰۰	۸۱۵۰۲۳	۸	۰۰	۲۳۰۰	۸۱۵۰۲۵	۲	۳۳
۲۴۰۰	۸۵۰۲۸۰	۰۰	۰۰	۲۴۰۰	۸۵۰۲۸۱	۲۰	۲۲
۲۵۰۰	۸۸۵۹۱۴	۱۴	۰۰	۲۵۰۰	۸۸۵۹۱۸	۱۲	۱۵
۲۶۰۰	۹۲۱۳۵۳	۸	۰۰	۲۶۰۰	۹۲۱۳۵۵	۸	۴
۲۷۰۰	۹۵۷۷۹۰	۰۰	۰۰	۲۷۰۰	۹۵۷۷۹۲	۱	۵۷
۲۸۰۰	۹۹۲۲۲۴	۱۴	۰۰	۲۸۰۰	۹۹۲۲۲۸	۱۹	۲۸
۲۹۰۰	۱۰۲۷۷۴۳	۸	۰۰	۲۹۰۰	۱۰۲۷۷۴۵	۱۳	۳۹
۳۰۰۰	۱۰۷۳۱۰۰	۰۰	۰۰	۳۰۰۰	۱۰۷۳۱۰۲	۷	۳۰
۳۱۰۰	۱۰۹۸۵۳۴	۱۴	۰۰	۳۱۰۰	۱۰۹۸۵۳۹	۰۱	۲۱
۳۲۰۰	۱۱۳۳۹۷۳	۸	۰۰	۳۲۰۰	۱۱۳۳۹۷۵	۱۹	۱۲
۳۳۰۰	۱۱۷۹۲۱۰	۰۰	۰۰	۳۳۰۰	۱۱۷۹۲۱۲	۱۳	۳
۳۴۰۰	۱۲۰۲۸۲۴	۱۴	۰۰	۳۴۰۰	۱۲۰۲۸۲۹	۴	۵۲
۳۵۰۰	۱۲۲۰۲۸۳	۸	۰۰	۳۵۰۰	۱۲۲۰۲۸۴	۰۰	۲۵

۱۱
(مقدمہ ثالثہ) عیسوی سال میں کبھی ۳۶۵ دن ہوتے ہیں اور کبھی ۳۶۶ دن
ضابطہ یہ ہے کہ جو سنہ عیسوی چار سے پورا پورا تقسیم ہو جائے اور پچیس سے پورا پورا
تقسیم نہ ہو یا چار سو سے بھی پورا پورا تقسیم ہو جائے اور چار ہزار سے پورا پورا تقسیم نہ ہو اس
سنہ میں ۲۹ دن کی فروری مانی جاتی ہے اور وہ سال ۳۶۶ دن کا ہوتا ہے ایسے سنہ کو
سنہ کیسہ کہتے ہیں۔ اور باقی سنیں میں صرف ۲۸ دن کی فروری مانی جاتی ہے اور وہ سال
صرف ۳۶۵ دن کا ہوتا ہے۔ ناظرین کی سہولت کیلئے ذیل میں ایک جدول لکھی جاتی ہے
جس سے عیسوی سالوں کے ایام کی تعداد باسانی معلوم ہو سکے گی۔

سال	تعداد ایام	سال	تعداد ایام
۱	۳۶۵	۲۰	۱ ۴ ۴ ۱ ۰
۲	۳۶۵	۲۱	۱ ۴ ۰ ۷ ۱
۳	۳۶۵	۲۲	۱ ۷ ۵ ۳ ۲
۴	۳۶۶	۲۳	۱ ۸ ۹ ۹ ۳
۵	۳۶۶	۲۴	۲ ۰ ۴ ۵ ۴
۶	۳۶۶	۲۵	۲ ۱ ۹ ۱ ۵
۷	۳۶۶	۲۶	۲ ۲ ۳ ۷ ۴
۸	۳۶۶	۲۷	۲ ۲ ۸ ۳ ۷
۹	۳۶۶	۲۸	۲ ۴ ۲ ۹ ۸
۱۰	۳۶۶	۲۹	۲ ۷ ۷ ۵ ۹
۱۱	۳۶۶	۳۰	۲ ۹ ۲ ۲ ۰
۱۲	۳۶۶	۳۱	۳ ۰ ۴ ۸ ۱
۱۳	۳۶۶	۳۲	۳ ۱ ۳ ۱ ۲ ۹
۱۴	۳۶۶	۳۳	۳ ۱ ۳ ۱ ۲ ۹
۱۵	۳۶۶	۳۴	۳ ۱ ۳ ۱ ۲ ۹

سال	تعداد آیام	سال	تعداد آیام
۸۸	۳ ۲ ۱ ۲ ۲	۱۸۰۰	۴ ۵ ۷ ۲ ۳ ۴
۹۲	۳ ۳ ۴ ۰ ۳	۱۹۰۰	۴ ۹ ۳ ۹ ۴ ۰
۹۴	۳ ۵ ۰ ۴ ۲	۲۰۰۰	۷ ۳ ۰ ۲ ۸ ۵
۱۰۰	۳ ۴ ۵ ۲ ۲	۲۱۰۰	۷ ۴ ۷ ۰ ۰ ۹
۲۰۰	۷ ۳ ۰ ۲ ۸	۲۲۰۰	۸ ۰ ۳ ۵ ۳ ۳
۳۰۰	۱ ۰ ۹ ۵ ۷ ۲	۲۳۰۰	۸ ۲ ۰ ۰ ۵ ۷
۴۰۰	۱ ۲ ۴ ۰ ۹ ۷	۲۴۰۰	۸ ۷ ۴ ۵ ۸ ۲
۵۰۰	۱ ۸ ۲ ۴ ۲ ۱	۲۵۰۰	۹ ۱ ۳ ۱ ۰ ۴
۶۰۰	۲ ۱ ۹ ۱ ۲ ۵	۲۶۰۰	۹ ۲ ۹ ۴ ۳ ۰
۷۰۰	۲ ۵ ۵ ۴ ۴ ۹	۲۷۰۰	۹ ۸ ۴ ۱ ۵ ۲
۸۰۰	۲ ۹ ۲ ۱ ۹ ۲	۲۸۰۰	۱ ۰ ۲ ۲ ۴ ۷ ۹
۹۰۰	۳ ۲ ۸ ۷ ۱ ۸	۲۹۰۰	۱ ۰ ۵ ۹ ۲ ۰ ۳
۱۰۰۰	۳ ۴ ۵ ۲ ۲ ۲	۳۰۰۰	۱ ۰ ۹ ۵ ۷ ۲ ۷
۱۱۰۰	۲ ۰ ۱ ۷ ۴ ۴	۳۱۰۰	۱ ۱ ۳ ۲ ۲ ۵ ۱
۱۲۰۰	۲ ۳ ۸ ۲ ۹ ۱	۳۲۰۰	۱ ۱ ۴ ۸ ۷ ۷ ۴
۱۳۰۰	۲ ۷ ۲ ۸ ۱ ۵	۳۳۰۰	۱ ۲ ۰ ۵ ۳ ۰ ۰
۱۴۰۰	۵ ۱ ۱ ۳ ۳ ۹	۳۴۰۰	۱ ۲ ۲ ۱ ۸ ۲ ۲
۱۵۰۰	۵ ۲ ۷ ۸ ۴ ۳	۳۵۰۰	۱ ۲ ۷ ۸ ۳ ۲ ۸
۱۶۰۰	۵ ۸ ۲ ۳ ۸ ۸	۳۶۰۰	۱ ۲ ۱ ۲ ۸ ۷ ۳
۱۷۰۰	۴ ۲ ۰ ۹ ۱ ۲	۳۷۰۰	۱ ۳ ۵ ۱ ۳ ۹ ۷

(مقدمہ رابعہ) شمسی مہینوں سے کسی ایک مہینہ کی ابتداء سے کسی مہینے کے ختم تک دنوں کی تعداد مندرجہ ذیل جدول سے باسانی معلوم ہو سکتی ہے۔

Scanned by CamScanner

January 2018

Rabi' al-Thani 1439ھ - Jumada al-Ula 1439ھ

Sat.	Sun.	Mon.	Tue.	Wed.	Thu.	Fri.
		1 14	2 15	3 16	4 17	5 18
6 19	7 20	8 21	9 22	10 23	11 24	12 25
13 26	14 27	15 28	16 29	17 30	18 1	19 2
20 3	21 4	22 5	23 6	24 7	25 8	26 9
27 10	28 11	29 12	30 13	31 14		

February 2018

Jumada al-Ula 1439ھ - Jumada al-Alkhirah 1439ھ

Sat.	Sun.	Mon.	Tue.	Wed.	Thu.	Fri.
					1 15	2 16
3 17	4 18	5 19	6 20	7 21	8 22	9 23
10 24	11 25	12 26	13 27	14 28	15 29	16 30
17 1	18 2	19 3	20 4	21 5	22 6	23 7
24 8	25 9	26 10	27 11	28 12		

March 2018

Jumada al-Alkhirah 1439ھ - Rajab 1439ھ

Sat.	Sun.	Mon.	Tue.	Wed.	Thu.	Fri.
31 14					1 13	2 14
3 15	4 16	5 17	6 18	7 19	8 20	9 21
10 22	11 23	12 24	13 25	14 26	15 27	16 28
17 29	18 1	19 2	20 3	21 4	22 5	23 6
24 7	25 8	26 9	27 10	28 11	29 12	30 13

April 2018

Rajab 1439ھ - Sha'ban 1439ھ

Sat.	Sun.	Mon.	Tue.	Wed.	Thu.	Fri.
	1 15	2 16	3 17	4 18	5 19	6 20
7 21	8 22	9 23	10 24	11 25	12 26	13 27
14 28	15 29	16 30	17 1	18 2	19 3	20 4
21 5	22 6	23 7	24 8	25 9	26 10	27 11
28 12	29 13	30 14				

May 2018

Sha'ban 1439ھ - Ramadhan 1439ھ

Sat.	Sun.	Mon.	Tue.	Wed.	Thu.	Fri.
			1 15	2 16	3 17	4 18
5 19	6 20	7 21	8 22	9 23	10 24	11 25
12 26	13 27	14 28	15 29	16 1	17 2	18 3
19 4	20 5	21 6	22 7	23 8	24 9	25 10
26 11	27 12	28 13	29 14	30 15	31 16	

June 2018

Ramadhan 1439ھ - Shawwal 1439ھ

Sat.	Sun.	Mon.	Tue.	Wed.	Thu.	Fri.
30 16						1 17
2 18	3 19	4 20	5 21	6 22	7 23	8 24
9 25	10 26	11 27	12 28	13 29	14 30	15 1
16 2	17 3	18 4	19 5	20 6	21 7	22 8
23 9	24 10	25 11	26 12	27 13	28 14	29 15

July 2018

Shawwal 1439ھ - Thul-Qi'dah 1439ھ

Sat.	Sun.	Mon.	Tue.	Wed.	Thu.	Fri.
	1 17	2 18	3 19	4 20	5 21	6 22
7 23	8 24	9 25	10 26	11 27	12 28	13 29
14 1	15 2	16 3	17 4	18 5	19 6	20 7
21 8	22 9	23 10	24 11	25 12	26 13	27 14
28 15	29 16	30 17	31 18			

August 2018

Thul-Qi'dah 1439ھ - Thul-Hijjah 1439ھ

Sat.	Sun.	Mon.	Tue.	Wed.	Thu.	Fri.
				1 19	2 20	3 21
4 22	5 23	6 24	7 25	8 26	9 27	10 28
11 29	12 1	13 2	14 3	15 4	16 5	17 6
18 7	19 8	20 9	21 10	22 11	23 12	24 13
25 14	26 15	27 16	28 17	29 18	30 19	31 20

September 2018

Thul-Hijjah 1439ھ - Muharram 1440ھ

Sat.	Sun.	Mon.	Tue.	Wed.	Thu.	Fri.
1 21	2 22	3 23	4 24	5 25	6 26	7 27
8 28	9 29	10 30	11 1	12 2	13 3	14 4
15 5	16 6	17 7	18 8	19 9	20 10	21 11
22 12	23 13	24 14	25 15	26 16	27 17	28 18
29 19	30 20					

October 2018

Muharram 1440ھ - Safar 1440ھ

Sat.	Sun.	Mon.	Tue.	Wed.	Thu.	Fri.
		1 21	2 22	3 23	4 24	5 25
6 26	7 27	8 28	9 29	10 1	11 2	12 3
13 4	14 5	15 6	16 7	17 8	18 9	19 10
20 11	21 12	22 13	23 14	24 15	25 16	26 17
27 18	28 19	29 20	30 21	31 22		

November 2018

Safar 1440ھ - Rabi' al-Awwal 1440ھ

Sat.	Sun.	Mon.	Tue.	Wed.	Thu.	Fri.
					1 23	2 24
3 25	4 26	5 27	6 28	7 29	8 30	9 1
10 2	11 3	12 4	13 5	14 6	15 7	16 8
17 9	18 10	19 11	20 12	21 13	22 14	23 15
24 16	25 17	26 18	27 19	28 20	29 21	30 22

December 2018

Rabi' al-Awwal 1440ھ - Rabi' al-Thani 1440ھ

Sat.	Sun.	Mon.	Tue.	Wed.	Thu.	Fri.
1 23	2 24	3 25	4 26	5 27	6 28	7 29
8 1	9 2	10 3	11 4	12 5	13 6	14 7
15 8	16 9	17 10	18 11	19 12	20 13	21 14
22 15	23 16	24 17	25 18	26 19	27 20	28 21
29 22	30 23	31 24				

ذوات الحية	جمادات	جمعة	سنة	الوار	سنة	سنة	سنة
1	2	3	4	5	6	7	8
8	9	10	11	12	13	14	15
15	16	17	18	19	20	21	22
22	23	24	25	26	27	28	29
29	30	31	32	33	34	35	36
36	37	38	39	40	41	42	43
43	44	45	46	47	48	49	50
50	51	52	53	54	55	56	57
57	58	59	60	61	62	63	64
64	65	66	67	68	69	70	71
71	72	73	74	75	76	77	78
78	79	80	81	82	83	84	85
85	86	87	88	89	90	* 91	92
92	93	94	95	96	97	98	99
99	100	101	102	103	104	105	

سنة 83

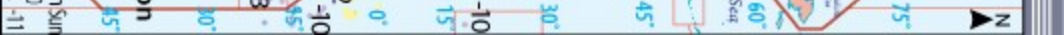
ذوات الحية	مصر	مصر	مصر	مصر
29	29	29	29	29
30	29	29	29	29
30	29	30	30	30
30	30	30	30	30

Source: www.nationalgeographic.com
Winkel Tripel Projection, Central Meridian 0°
0 500 1000 1500 2000 2500
KILOMETERS
0 500 1000 1500 2000 2500
STATUTE MILES
International boundaries and disputed territories, where scale permits, reflect de facto status at the time of publication.

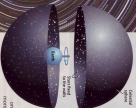

How we see the sky

Astronomers use a concept called the celestial sphere to understand the sky and its motions.

by Richard Talcott; Illustrations by Roen Kelly

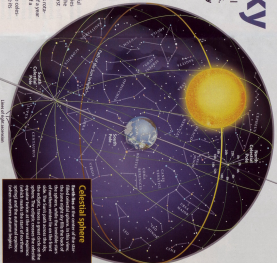

Head outside any clear night, and the star-studded sky seems like a vast, dense above you. In fact, it is all celestial objects in one giant sphere that rotates around us once each day. The Greek philosopher Aristotle (384–322 B.C.) developed a model of the universe based on this idea of a celestial sphere surrounding an immovable Earth.

Claudio Ptolemy, a second-century Greek astronomer living in Egypt, elaborated on the model he added spheres for each wandering—the Moon, Sun, and the known planets—but constantly changed positions relative to the stars. — inside the sphere of fixed stars. Until the 17th century, many people believed those spheres were a physical reality. The celestial sphere is a fiction, but it remains a useful one. The closest star beyond the Sun, Proxima Centauri, is more than 250,000 times farther away. The measurements of the stars pale in comparison with their distances, so to a good first approximation the stars appear fixed.

Star Dome

A little more than 2,000 years ago, astronomers observed a model for the universe that encompassed all the stars and planets in those days, people thought the spheres spun around Earth. Today, we know Earth orbits the Sun. But the celestial sphere would be a more potent at a given point of the sky than the real sky. The spheres correct, a

Celestial sphere

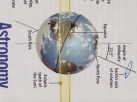
The celestial sphere is a model for the universe that encompasses all the stars and planets in those days, people thought the spheres spun around Earth. Today, we know Earth orbits the Sun. But the celestial sphere would be a more potent at a given point of the sky than the real sky. The spheres correct, a

Mapping the sky

< Stars above map the sky as if it were a flat, two-dimensional plane. And just as the stars move in the sky, so do the planets. To map the sky, astronomers use a system of celestial coordinates. They use the same system as the Earth's latitude and longitude, but instead of degrees, they use right ascension and declination. Right ascension is the angle of the sky from the vernal equinox, the point where the Sun crosses the celestial equator. Declination is the angle of the sky from the celestial equator.

Earth's motions

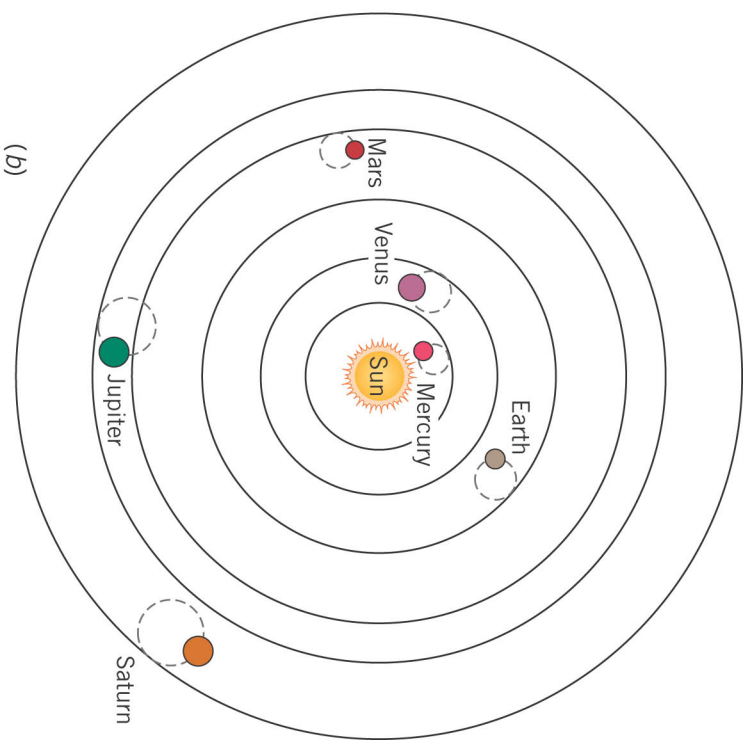
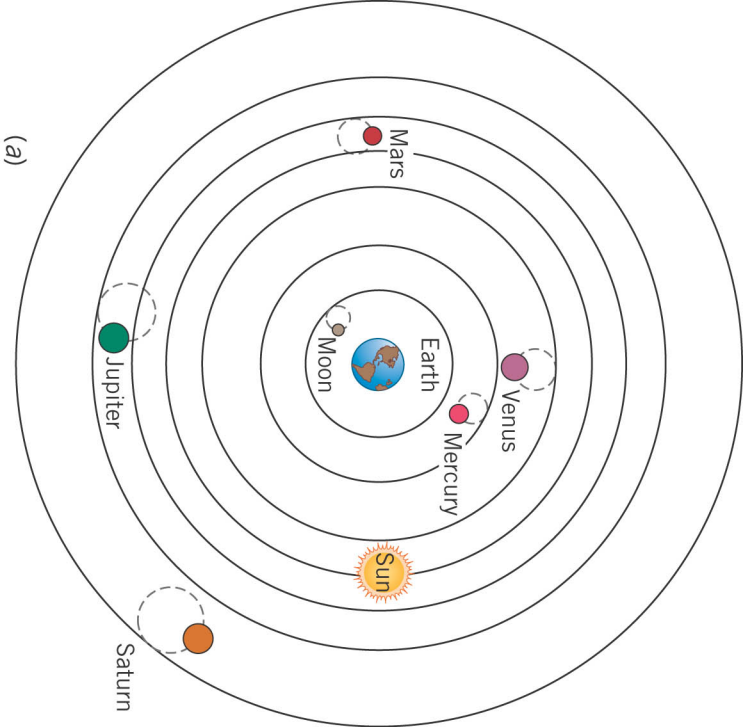
< Earth has two major motions that affect what we see in the sky. First, Earth rotates on its axis once every 24 hours. This rotation causes the stars to appear to move across the sky. Second, Earth orbits the Sun once every year. This orbit causes the stars to appear to move across the sky. The combination of these two motions causes the stars to appear to move across the sky in a complex pattern.

Reason for the seasons

< The Earth's seasons are caused by the tilt of its axis. The Earth's axis is tilted at an angle of about 23.5 degrees relative to the perpendicular of its orbit. This tilt causes the Sun's rays to hit the Earth at different angles throughout the year, creating the seasons. The Earth's orbit is also slightly elliptical, but this has a much smaller effect on the seasons.

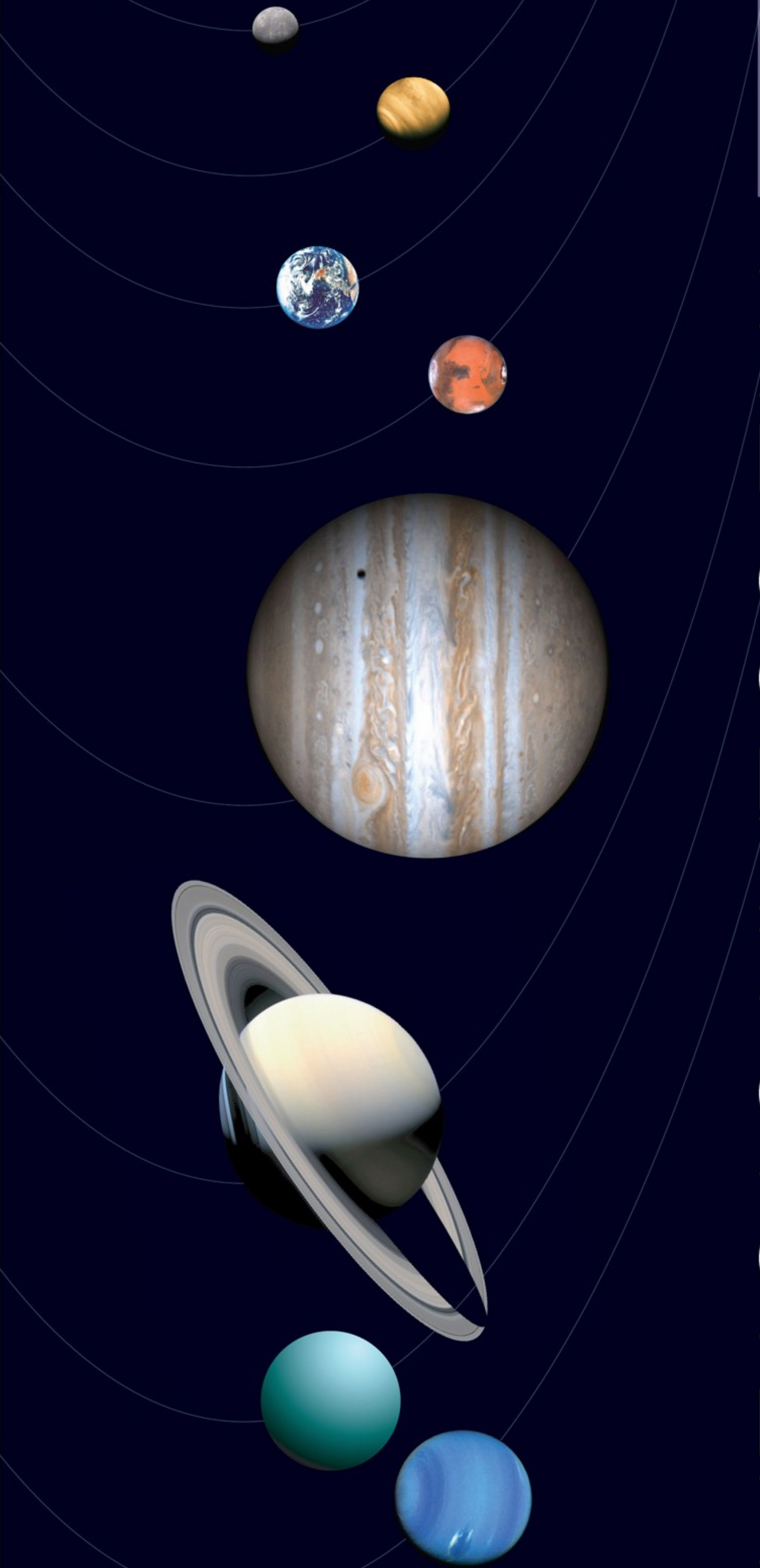
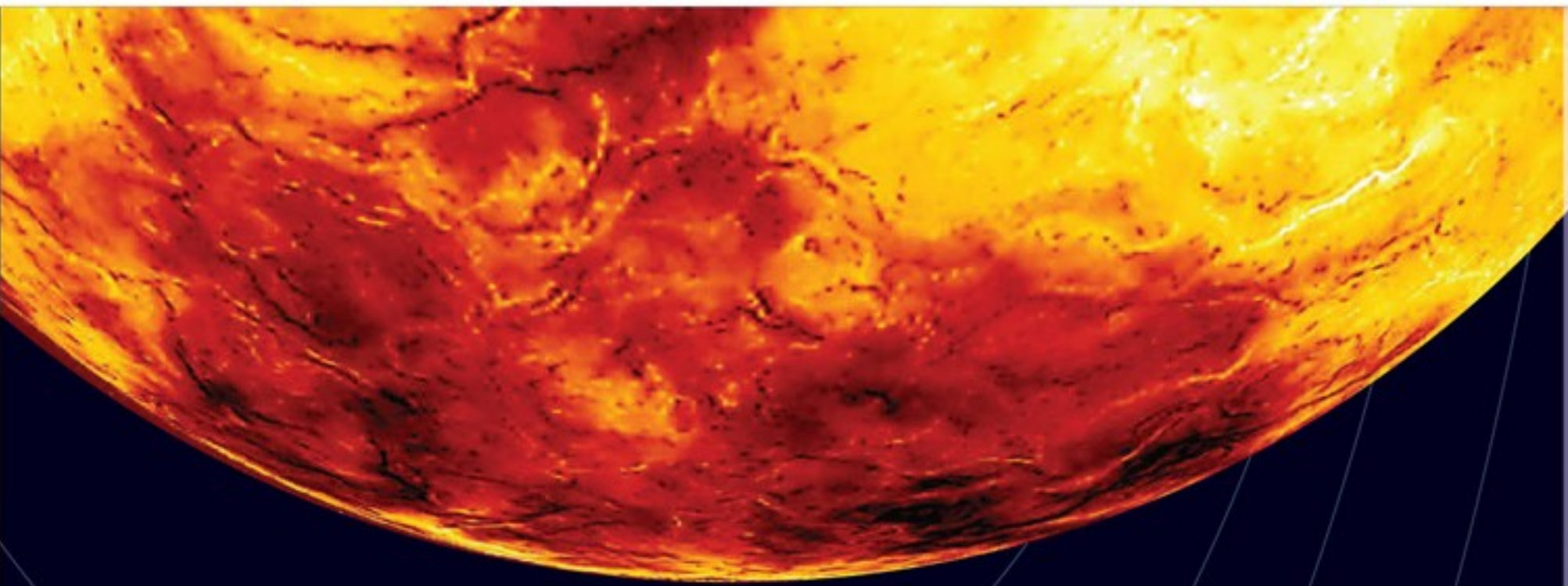

OPTICS **CENTRAL**
Australia's Optics Superstore www.opticscentral.com.au

THE SOLAR SYSTEM

SUN

The Sun is a star, the center of our planetary system

The average surface temperature of the sun is: 5605 °C

The sun has a diameter of about 1,392,684 km (about 109x diameter of Earth)

The average distance from earth is: 149.6 million kilometers

MERCURY

The smallest planet in our solar system

Temperature varies from -173°C to 427°C

One orbital period : 88 Earth-days

Mercury's surface is similar to the moon

VENUS

The hottest planet in our solar system

Average temperature: 462°C

One orbital period : 224.7 Earth-days

There are 167 large volcanoes in Venus

EARTH

The densest & fifth largest planet in our solar system

Temperature varies from -89.2°C - 56.7°C

One orbital period : 365 days

Earth has one moon

MARS

The second smallest planet in our solar system

Temperature varies from -143°C - 35°C

One orbital period : 686 Earth-days

Known as the "Red Planet" because it has plenty of iron oxide, which gives it a reddish appearance

JUPITER

The largest planet in our solar system
Jupiter is a massive gas planet, 2.5x the mass of all other planets in the solar system combined

One orbital period : 399 Earth-days

It has 67 moons, its largest moon is Ganymede. Largest moon in the solar system and has a diameter greater than planet Mercury

SATURN

The second largest planet in our solar system, best know for its rings

The rings extend from 6,630km to 120,700km

One orbital period : 378 Earth-days

Saturn has 62 moons, it's largest moon is Titan, second largest in the solar system

URANUS

Smallest planet in our solar system

One orbital period : 84 years or 30,799 Earth-days

The only planet whose name is taken from Greek mythology, Uranus

Uranus has 27 moons, all named in Shakespearean characters

NEPTUNE

The farthest planet from the sun

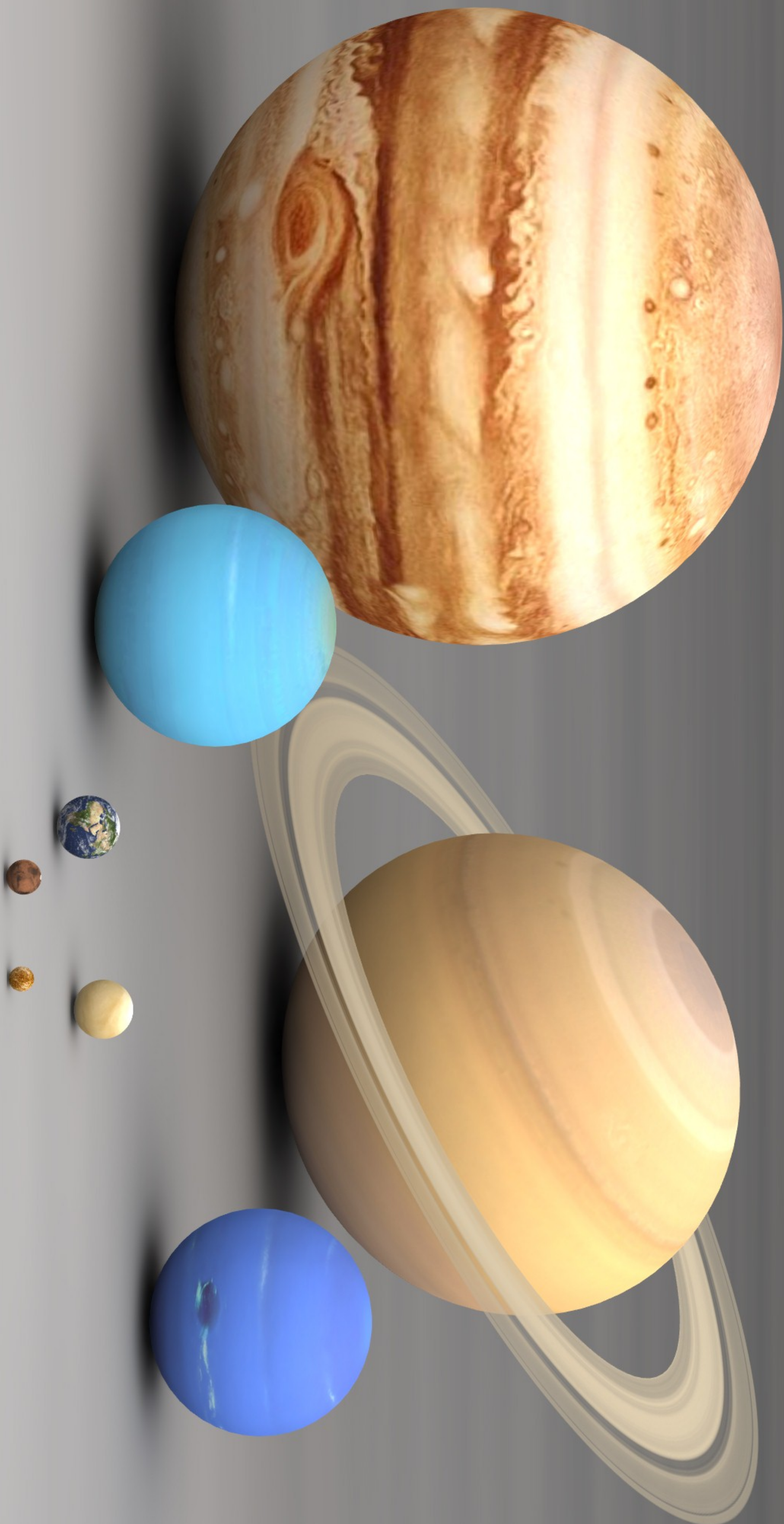
Neptune is cold and dark, its average temperature is -214°C

One orbital period : 165 Earth years or 60,190 Earth-days

Neptune has 13 moons

Uranus & Neptune are known as "Ice Giants"

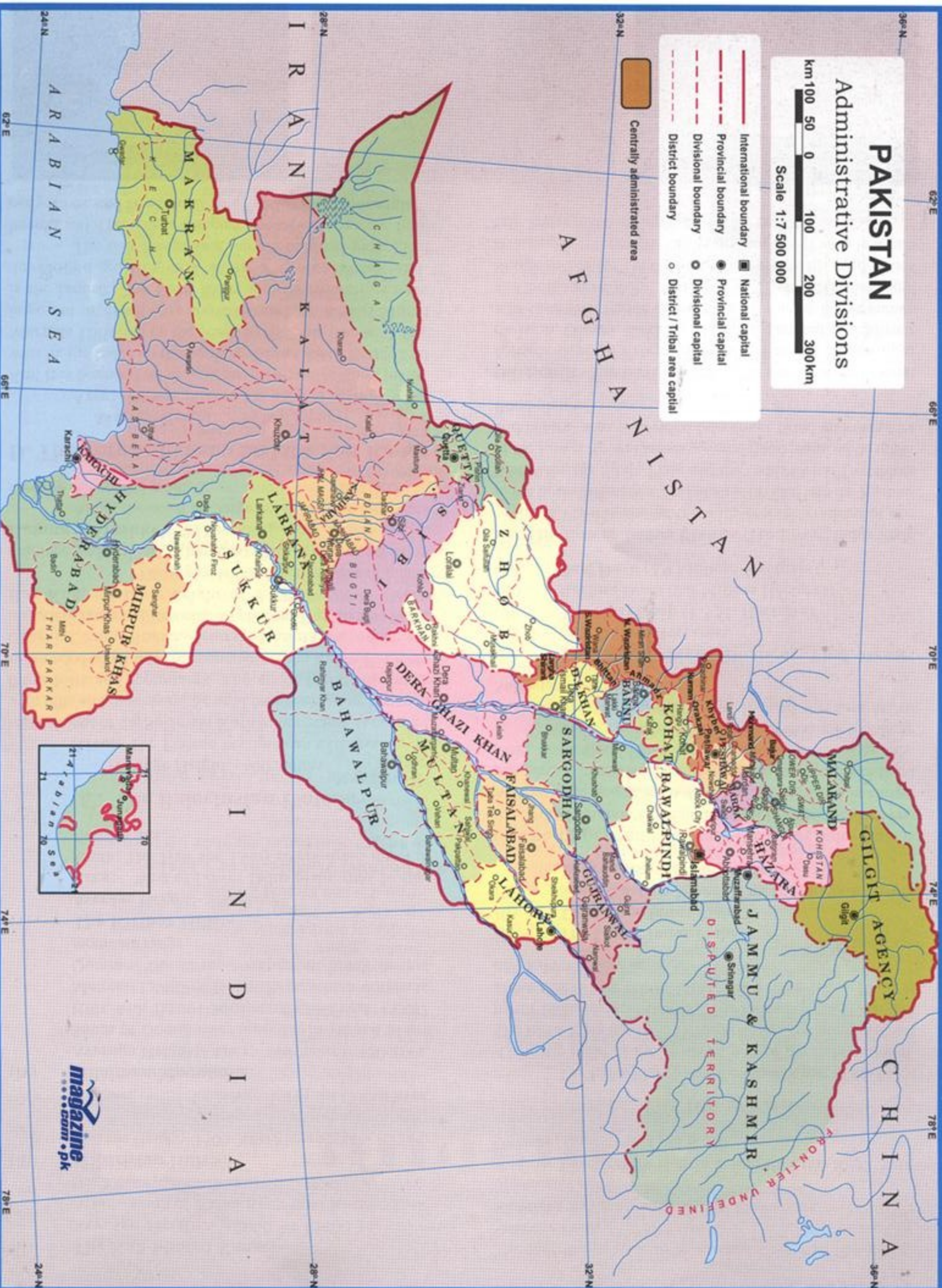
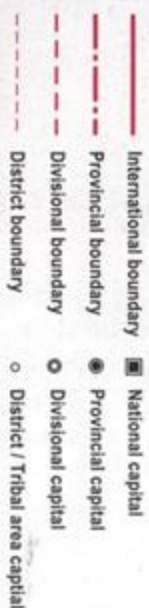

Administrative Divisions

Scale 1:7 500 000

Scale 1:7 500 000

Sources: Moonconnection, Space.com

اس والا میں نے ابنا محمد شریف سے تمام مسائل صوم و حلالہ و حج و کلمہ و عقایا اہل سنت و احادیث صحیحہ سے مطابق کر کے نوکھائے ہیں۔ یہ نام شریف ہو جو نویس حکماء علماء کرام نے نگاہ میں وہ واضح کر کے بتائے ہیں۔ ابھی شریف کے عمل کے طریقہ کھائے ہیں۔ وہ جال و نزول عیسیٰ علیہ السلام کے ظہور و نزول سے قبل تین سو دو تباہوں کے خراج کی پیشین گوئی بامائید عیدہ نقل کی ہیں۔ مراد آخر کے فتنہ اور اس کے کوائف احادیث صحیحہ جمع فرمائے ہیں۔ غرضیکہ علماء و اہل علم کیوں ہنسنے لگے۔

انٹیل نگین۔ کاغذ اعلیٰ صنعت ۴۰ صفحات قیمت ۱۱ روپے

جدول قزوینی

ہمراہ کے عربی مہینوں کی ہستی تاریخ معلوم کرنا کیا طریقہ

جن مہینہ پہلی تاریخ معلوم کرانے اوس کے ساتھ کہ ۸ پر تقسیم کریں جو چھینچے دایں طرف سے اور کسلیں اور جس مہینہ کی تاریخ معلوم ہے
اور کھوار پر سے جس خانہ میں دونوں اگر ملیں اور میں جو دن لکھا ہے۔ اور وہی خانہ غرہ ہے۔ اور وہی دن آٹھ پندرہ مہینے ۲۹ ہونگے
اور اس حساب بقیتہ توارخ کے قیام بھی معلوم ہو جائینگے مثلاً اگر دیکھا جائے کہ رمضان المبارک ۱۲۳۵ھ کی یکم محسن ہوگی تو ۱۲۳۵
کو ۸ پر تقسیم کیا۔ تو ایک بچا۔ اور کو دایں طرف سے لیکر رمضان شریف کے نیچے دیکھا شنبہ ملا معلوم ہوا کہ بفر قنسہ کو
غرہ رمضان ہوگا مثلاً ۱۲۳۵ ÷ ۸ جواب ۱۵۴۔ اور باقی ایک بچا + دوسری مثال ۱۲۳۴ کے خیال کا غرہ مثال کو غرہ رمضان
معلوم ہوا کہ شنبہ کو غرہ ہوگا مثلاً ۱۲۳۴ ÷ ۸ جواب ۱۵۴۔ اور باقی ایک بچا + دوسری مثال ۱۲۳۴ کے خیال کا غرہ مثال کو غرہ رمضان
معلوم ہوا کہ شنبہ کو غرہ ہوگا مثلاً ۱۲۳۴ ÷ ۸ جواب ۱۵۴۔ اور باقی ایک بچا + دوسری مثال ۱۲۳۴ کے خیال کا غرہ مثال کو غرہ رمضان

عدد	ربیع الآخر	جمادی الاخری	محرم	جمادی الاولی	صفر	ربیع الاول	شعبان المعظم
۱	شنبه	یکشنبه	دوشنبه	سه شنبه	چهارشنبه	پنجشنبه	جمعه
۲	چهارشنبه	پنجشنبه	جمعه	شنبه	یکشنبه	دوشنبه	سه شنبه
۳	دوشنبه	سه شنبه	چهارشنبه	پنجشنبه	جمعه	شنبه	یکشنبه
۴	جمعه	شنبه	یکشنبه	دوشنبه	سه شنبه	چهارشنبه	پنجشنبه
۵	سه شنبه	چهارشنبه	پنجشنبه	جمعه	شنبه	یکشنبه	دوشنبه
۶	یکشنبه	دوشنبه	سه شنبه	چهارشنبه	پنجشنبه	جمعه	شنبه
۷	پنجشنبه	جمعه	شنبه	یکشنبه	دوشنبه	سه شنبه	چهارشنبه

فقیر الیہ کرامت سید احمد قادری الہوری رضوی ناظم مرکزی انجمن خیر الخفاف مہد لاہور

تفہیم المسائل سے منتخب مضامین

پروفیسر مفتی منیب الرحمن

- جلد ۱۔ سائرین، ٹی وی کے اعلان یا اذان پر سحری کا اختتام
- جلد ۱۔ ”رویت ہلال“ چاند کے چھوٹا بڑا ہونے کا مسئلہ
- جلد ۱۔ کیا مسلسل تیس دن کے کئی قمری مہینے ہو سکتے ہیں؟
- جلد ۱۔ عید کے دو مہینے ناقص نہ ہونے کا مطلب
- جلد ۱۔ پاکستان میں رمضان شروع کر کے سعودی عرب میں عید منانا
- جلد ۱۔ ستاروں کی تاثیر
- جلد ۱۔ سورج گرہن اور ستاروں کی تاثیر کی بابت اسلام کا نظریہ
- جلد ۲۔ سحری میں اذان شروع ہونے کے بعد کھانا اور پینا
- جلد ۲۔ کوئی شخص دوسرے ملک سے رمضان کے روزے رکھ کر آئے تو اب تکمیل کس حساب سے کرے
- جلد ۲۔ ایک ہی ملک میں روزہ اور عید الگ الگ کیوں ہوتے ہیں؟
- جلد ۲۔ اسلامک ایجوکیشنل انٹرنیشنل برطانیہ کی جانب سے رویت ہلال کے مسئلے پر استفسار
- جلد ۲۔ کیا ۷۸۶ لکھنا صحیح ہے
- جلد ۳۔ ہلال رمضان، یوم النحر وعاشورہ کی تعیین کیلئے قیاسات و تخمینہ ضابطوں کی شرعی حیثیت
- جلد ۵۔ رویت ہلال کے مسائل
- جلد ۵۔ چاند کی پیدائش کا مفہوم
- جلد ۵۔ مستقل قمری کیلنڈر کا مسئلہ
- جلد ۵۔ کیا کئی قمری مہینے مسلسل ۲۹ دن یا ۳۰ دن کے ہو سکتے ہیں؟
- جلد ۶۔ تیس رمضان کو دن کے وقت چاند نظر آنے سے متعلق شرعی مسائل

نمبر شمار	علم توقیت کی کچھ کتب جو فوٹوکاپی کی صورت میں دستیاب ہیں	صفحات	قیمت
1	نزول آیات و نروان بكون زمين و آسمان امام احمد رضا خان	35	30
2	معین مبین بہر دور شمس و کون زمین	15	20
3	فوز مبین در حرکت زمین	146	140
4	البدور الاجلۃ فی امور الاحلۃ	32	30
5	طرق اثبات الہلال	32	30
6	از کی الہلال باطل ما حدث الناس فی امر الہلال	47	50
7	ہدایۃ الجہان با حکام رمضان	50	50
8	در القح عن درک وقت الصبح	15	20
9	نطق الہلال بارخ ولاد الجیب والوصال	24	20
10	نوس 15 روزہ علم توقیت کورس جنوری 2018 محمد عرفان رضوی	32	30

اوپر درج کتابوں کو دو جلدوں میں بانڈ کر دیا گیا ہے

11	توضیح التوقیت	ملک العلماء مفتی ظفر الدین بہاری	200
12	سلم السماء، موزن الاوقات لاہور ملتان مشرقی اور سمت قبلہ	ملک العلماء مفتی ظفر الدین بہاری	200
13	توضیح الافلاک + ہدایۃ التقویم	مفتی سید محمد افضل حسین	200
14	منار التوقیت، صبح و شفق	مفتی سید محمد افضل حسین	200
15	تحقیقات امام علم وفن	امام علم وفن خواجہ مظفر حسین انڈیا	400
16	تفہیم المسائل سے منتخب مضامین	پروفیسر مفتی منیب الرحمن	100
17	شمس الانوار	شمس الہدیٰ مصباحی	100
18	تقویم تاریخی	عبد القدوس ہاشمی	300
19	مفتاح التقویم	حبیب الرحمن صابری	300
20	ورلڈ گلوب Inflatable world globe		300
21	سائنٹفک کیلکولیٹر Sciencetific calculator		400
22	مقناطیسی قطب نما چھوٹا Magnetic compass small		20
23	گوبر انوالہ علم توقیت کورس جنوری 2017 HD کوالٹی ویڈیوز 3DVDs		150

علم توقیت سیکھیں

صرف 15 دن میں

17 جنوری 2018ء بروز بدھ سے / رات 09:00 تا 10:30 تک / ہفتہ، اتوار / چھٹی ہوگی۔

ان شاء اللہ تعالیٰ اس کورس میں آپ سیکھ سکیں گے۔

1. دن اور رات کیسے بنتے ہیں اور چھوٹے بڑے کیوں ہوتے ہیں؟
2. سردیاں اور گرمیاں کیوں آتی ہیں؟
3. چھ ماہ کا دن اور چھ ماہ کی رات کہاں ہوتی ہے اور کیوں ہوتی ہے؟
4. فروری کبھی 28 اور کبھی 29 دن کا کیوں ہوتا ہے؟
5. یاد رکھیے! زمین ساکن ہے۔ اس بارے میں تفصیلی گفتگو ہوگی!
6. عالمی گھڑی کیا چیز ہے اور کیسے کام کرتی ہے؟
7. ملکوں کے اوقات ایک دوسرے سے مختلف کیوں ہوتے ہیں؟
8. رمضان المبارک کبھی سردیوں اور کبھی گرمیوں میں کیوں آتا ہے؟
9. بعض ممالک میں گھڑیاں ایک گھنٹہ آگے یا پیچھے کیوں کی جاتی ہیں؟
10. مقناطیس سمت نما کیا چیز ہے اور کیسے کام کرتا ہے؟
11. کمپاس کے بغیر مشرق و مغرب کیسے معلوم کیے جاتے ہیں؟
12. مشرق، مشرقین اور مشرق نیز مغرب، مغربین اور مغارب کیا ہیں؟
13. ستارے، سیارے اور نیرین کیا ہیں؟ زحل، مشتری، مریخ وغیرہ کیوں مشہور ہیں؟
14. وزن کیا ہے نیز چیزیں زمین پر کیوں گرتی ہیں؟
15. پاکستان میں سب سے بڑا روزہ اور سب سے چھوٹا روزہ کہاں ہوگا؟
16. مساجد میں آویزاں اوقات نماز کے نقشے کیسے بنائے جاتے ہیں؟
17. اوقات نماز کے نقشے بناتے وقت کیا احتیاطیں کی جاتی ہیں؟
18. بلند عمارات اور ہوائی جہاز والے روزہ دیر سے افطار کیوں کریں گے؟
19. سورج کی مدد سے سمت قبلہ کیسے معلوم کریں گے؟
20. دنیا کے کسی بھی شہر کے لیے سمت قبلہ کا تعین کیسے ہوگا؟
21. گھر اور مسجد کے لیے سمت قبلہ کیسے نکالی جائے گی؟
22. خانہ کعبہ کی چھت پر اور مڑتی ہوئی ٹرین میں کس رخ منہ کر کے نماز پڑھیں گے؟
23. برج [حمل، ثور اور جوزا وغیرہ] کیا ہوتے ہیں؟
24. ایک شہر کے اوقات نماز دوسرے شہر سے مختلف کیوں ہوتے ہیں؟
25. کیا ایک شہر کے اوقات نماز سے دوسرے شہر کے اوقات نکالے جاسکتے ہیں؟
26. وہ کون سے مقامات ہیں جہاں عشاء کی نماز کا وقت نہیں آتا؟
27. کسی دن کا سحر و افطار نیز فجر، ظہر، عصر، مغرب اور عشاء کا وقت کیسے نکالیں گے؟
28. صبح صادق اور صبح کاذب میں کیا فرق ہے اور یہ صبحیں کب ہوتیں ہیں؟
29. اعلیٰ حضرت رحمۃ اللہ علیہ اوقات سحر و افطار وغیرہ میں کیا احتیاط فرماتے تھے؟
30. 92/786 کیسے بنتا ہے؟
31. چاند گرہن اور سورج گرہن کب اور کیسے ہوتا ہے؟
32. اسلامی ماہ کی 27 یا 28 تاریخ کو چاند کیوں نظر نہیں آتا؟
33. 29 تاریخ کو چاند نظر آنے کی پیشن گوئی کیسے کی جاتی ہے؟
34. اہل پشاور کا رویتِ ہلال میں اختلاف کیوں؟
35. سعودیہ میں اسلامی مہینے کی یکم ایک یا دو دن پہلے کیسے ہو جاتی ہے؟
36. کس عیسوی تاریخ کو کون سی ہجری تاریخ ہوگی اور کون سا دن ہوگا؟